

Beden İmajı ile Psikolojik Belirti Düzeyi ve Kişilerarası Tarz Arasındaki İlişkiler: Alternatif Modeller

Ahmet Altınok¹, Ahmet Kara²

¹Anadolu Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik
Merkezi, Eskişehir - Türkiye

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik
Ana Bilim Dalı, Eskişehir - Türkiye

ÖZET

Beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi ve kişilerarası tarz arasındaki ilişkiler: Alternatif modeller

Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin beden imajları ile psikolojik belirti düzeyleri ve kişilerarası tarzlar arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda iki model test edilmiştir. Modellerden birinde, beden imajı ile psikolojik belirti düzeyleri arasındaki ilişkide, kişilerarası tarzın aracı etkisi, diğerinde ise beden imajı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkide psikolojik belirti düzeylerinin aracı etkisi test edilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılının ilk döneminde Eskişehir'de bir kamu üniversitesinin çeşitli fakültelerinde lisans öğrenimi gören 250 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 18 ile 26 arasındadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Beden Algısı Ölçeği, Kişilerarası Tarz Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri kullanılmıştır. Veriler yapısal eşitlik modellemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Dolaylı etkilerin anlamlılığının test edilmesi için de Bootstrapping yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada, beden imajı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkide, psikolojik belirti düzeyinin tam aracılık etkisinin olduğu, beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi arasındaki ilişkide ise kişilerarası tarzın kısmi aracılık etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Bu çalışma, beden imajının, üniversite gençliği ruh sağlığında önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Beden imajı, kişilerarası tarz, psikolojik belirti düzeyi, yapısal eşitlik modellemesi

ABSTRACT

Relationship between body image, psychological symptom level and interpersonal style: alternative models

Objective: The purpose of this study was to evaluate the relationship between body image, psychological symptom levels and interpersonal styles in college students. Two models have been tested for this purpose. In one of the models, the mediating effect of interpersonal style on the relationship between body image and psychological symptom levels; in the other model, the mediating effect of psychological symptom levels on the relationship between body image and interpersonal style was tested.

Method: The study group consists of 250 undergraduate students at several schools of a public university in Eskişehir who have been on the first term of the academic year 2015-2016. Subjects' ages ranged 18-26 years. Body-Cathexis Scale, Personality Style Scale, and Brief Symptom Inventory were used as data collection tools in the study. The data were analyzed using structural equation modeling. The bootstrapping method was also used to test the significance of the indirect effects.

Results: Findings revealed that the relationship between body image and interpersonal style was fully mediated by psychological symptom level, whereas the relationship between body image and psychological symptom level was partially mediated by interpersonal style.

Conclusion: This study revealed that body image is an important factor in college youth mental health.

Keywords: Body image, interpersonal style, psychological symptom level, structural equation modeling

Bu makaleye atf yapmak için: Altınok A, Kara A. Relationship between body image, psychological symptom level and interpersonal style: alternative models. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences* 2017;30:170-180. <https://doi.org/10.5350/DAJPN2017300301>

Yazışma adresi / Address reprint requests to:
Ahmet Altınok,
Anadolu Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve
Rehberlik Merkezi, Yunus Emre Kampüsü,
Tepebaşı/Eskişehir, Türkiye

Telefon / Phone: +90-222-335-0580/1226, 1227

Elektronik posta adresi / E-mail address:
ahmetaltinok@anadolu.edu.tr

Geliş tarihi / Date of receipt:
16 Şubat 2017 / February 16, 2017

İlk düzeltme öneri tarihi /
Date of the first revision letter:
14 Mart 2017 / March 14, 2017

Kabul tarihi / Date of acceptance:
14 Nisan 2017 / April 14, 2017

GİRİŞ

Kişilerarası tarz, bireyin kişilerarası ilişkilerde kendine özgü olarak sergilediği davranış eğilimleri ve kişilik örüntüleri olarak tanımlanmaktadır (1). Kişilerarası tarz, bireyin kişilerarası ilişkilerde belirli bir durum karşısında gösterdiği bir davranışından ziyade çeşitli ve genel bir durum karşısındaki gösterdiği temel davranış yatkınlığını ifade etmektedir (2). Literatürde kişilerarası tarz, farklı boyutlarda ele alınmıştır. Örneğin; Şahin ve arkadaşları (3) kişiler arası tarzları küçümseyici, açık, benmerkezci ve saygılı olarak açıklamaktadır. Başka bir çalışma ise kişilerarası tarz öfkeli tarz, kaçınan tarz, alaycı tarz, duyarsız tarz, manipülatif tarz ve baskın tarz olarak sınıflandırılmıştır (4). Psikolojik belirtiler; depresyon, olumsuz benlik, anksiyete, somatizasyon ve hostilite olarak sınıflandırılmaktadır (5). Depresyon, bireyin aşırı duygusal tepki verme eğilimidir (6). Bu duygusal tepkiler, yalnızlık, karamsarlık, intihar eğilimi, benliğe ilişkin olumsuz duygular, keder, mutsuzluk, ilgi kaybı ve kararsızlık gibi semptom ve davranışları kapsamaktadır (7). Olumsuz benlik, bireyin kendisini değersiz, önemsiz görmesi ve çevresindeki kişilerle kendisini karşılaştırması sonucunda küçüklük, kişisel yetersizlik duygusuna kapılarak suçluluk ve utanç hissi gibi belirtileri içermektedir (7). Anksiyete, bireyin yaşadığı üzüntü, sıkıntı, korku, başarısızlık duygusu, acizlik, yargılanma gibi heyecanların birini veya birkaçını içeren bir duygu olarak tanımlanmaktadır (8). Somatizasyon bedende uyuşmalar, bulanıklık, göğüs ağrıları, bayılma, nefes darlığı, karın ağrısı gibi bedenin fizyolojik belirtilerini içermektedir. Hostilite öfkelenme, kızgın olma, güvensiz olma, birini yaralama, dövme, zarar verme ve sinirlilik hali gibi belirtileri kapsamaktadır (7). Psikolojik belirtiler olarak belirtilen bu alt alanlar, bu çalışmada psikolojik belirti olarak üst bir kavram olarak ele alınmıştır.

Psikolojik belirtilerin yordayıcıları şimdiye kadar pek çok farklı disiplinde ve çalışmada ele alınmıştır. Bu çalışmada ise psikolojik belirtiler ve beden imajı ilişkisinin değerlendirilmesi çalışmanın temel amaçlarından birini oluşturmaktadır. Beden imajı, bireyin bedenini algılama biçimi olarak tanımlanmaktadır. Beden imajı denildiğinde bireyin bedenine yönelik bilişsel boyutun

yanı sıra duyuşsal boyutları da kastedilmektedir. Beden imajının bilişsel boyutunu, bireyin bedeniyle ilgili deneyimleri, algıları, düşünceleri oluşturmaktadır. Beden imajının duyuşsal boyutu, bireyin bedeninden memnun olup olmaması, sevip sevmemesi, kabul edip etmemesi ve tatmin olup olmaması gibi öğeleri içermektedir (9). Beden imajı, olumlu veya olumsuz olarak sınıflandırılmaktadır (10). Olumlu beden imajı, bireyin bedenine karşı kendisini olumlu olarak tanımlaması ve kabul etmesidir (11). Olumsuz beden imajı ise, bireyin bedenine karşı geliştirdiği olumsuz duygu ve düşüncelerden oluşan bir kaygı durumudur (12).

Bu çalışmanın temel çerçevesi, beden imajı ile psikolojik belirtiler ve kişilerarası tarz arasındaki ilişkilerin ortaya konmasıdır. Beden imajı bağımsız değişken, psikolojik belirti düzeyi ve kişilerarası tarz ise bağımlı değişkenler olarak değerlendirilmiştir. İlgili literatürde, beden imajı memnuniyetsizliği ile boyun eğici ve bağımlı kişilerarası ilişki tarzı arasında pozitif yönde (13); beden imajı memnuniyeti ile sosyal değerlendirilme kaygısı ve romantik yakın kaygısı arasında hem kadın hem de erkek örnekleminde negatif yönde (14), ayrıca boylamasal bir çalışmada, beden imajı memnuniyetsizliği ile sosyal değerlendirilme kaygısı arasında pozitif yönde ilişkiler olduğu (15) belirtilmektedir. Beden imajı ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiler ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla kadın örnekleminde gerçekleştirildiği dikkati çekmektedir. Bu durum, beden imajları ile ilgili kadınlara yönelik sosyo-kültürel beklentilerin olmasından kaynaklanıyor olabilir (16,17). Kadın örnekleminde yapılan çalışmalarda, beden imajı memnuniyetsizliğinin, depresif semptomların görülme ihtimalini anlamlı oranda arttırdığı (18-21) vurgulanmaktadır. Bunun yanında, hem kadın hem erkek örnekleminde beden imajı memnuniyetsizliği ile depresif semptomların artması arasında pozitif ilişkiler olduğunu gösteren çalışmalar da vardır (22,23). 13 yaş grubu çocuklarla yapılan iki çalışmada da, yetişkin örneklemlerinde yapılan çalışmalara benzer bulgular elde edilmiş, beden imajı memnuniyetsizliği ile depresif semptomlar arasında pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir (24,25).

Beden imajı disiplinlerarası çalışılan önemli ve güncel bir konudur. Bu çalışma grubunda yer alan bireyler, beliren yetişkinlik döneminde yer almaktadır (26). Bu

dönemde yer alan bireylerden beklenen birtakım gelişim görevleri bulunmaktadır (27). Örneğin, bu dönemde yer alan bireylerden aşk, meslek, dünya görüşü alanında kimlik keşfi yapmaları beklenir. Ayrıca bu dönemdeki bireyler yalnızlık, yalıtılmışlık yaşamamak ve kimlik edinmek için romantik yakınlığı başlatma eğilimi gösterirler (28). Sonuç olarak, bu dönemdeki kimlik keşfi, bireylerin duygusal, sosyal, psikolojik ve bilişsel gelişim alanında ilerlemesinde önemli bir rol oynamaktadır. Öte yandan bu dönemdeki bireyler üzerinde yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin utangaçlık eğilimlerinin artmasıyla, amaçlar için mücadeleyi bıraktıkları bulunmuştur; aynı bireysel döneme ilişkin başka bir çalışma ise, üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygılarının artmasıyla, utangaçlık duygularını daha fazla deneyimlediklerini göstermiştir (29). Görüldüğü gibi bu dönemdeki bireylerin kimlik keşfi sürecini etkileyen birtakım psikolojik faktörler bulunmaktadır. Bunlardan birisi de beden imajıdır. Beden imajı, dinamik ve ruhsal bir yapıdır (30). Bu yapı, bireyin sadece dış görünümüyle ilgili değildir, psikolojik deneyimleri de içermektedir (31). Beden imajı, bireylerin yaşam fonksiyonlarında, kişilerarası ilişkilerinde, kendilik algılarında, duygulanım şekillerinde etkilidir (30,31). Ayrıca beden imajı ruh sağlığı ile yakından ilişkilidir (32-34).

İlgili alan yazını tarandığında, beden imajı ile ilgili yapılan çalışmaların daha çok klinik örnekleme yürütüldüğü görülmektedir. Genç yetişkinlik döneminde olan bireylerle yapılan çalışmalar olmakla birlikte, beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi ve kişilerarası tarz arasındaki ilişkileri ortaya koymaya yönelik bir çalışma olmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın bir diğer önemi ise, genç yetişkinlik döneminde olan bireylerle yürütülüyor olmasıdır. Bu dönemdeki bireyler için, sağlıklı yakın ilişkiler geliştirmek ve bunu sürdürmek psikososyal gelişim görevlerinden birisidir. Genel olarak, bu çalışmanın amacı, beden imajları ile psikolojik belirti düzeyleri ve kişilerarası tarzlar arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmada iki alt amaç bulunmaktadır; beden imajı ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide, kişilerarası tarzın aracılık etkisi var mıdır? Beden imajı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkide psikolojik belirti düzeyinin aracılık etkisi var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiş ve üniversite öğrencilerinin beden imajlarının, psikolojik belirti düzeylerini ve kişilerarası iletişim tarzlarını yordamasının değerlendirildiği yapısal modellerin test edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında test edilmesi planlanan hipotetik modeller Şekil 1 ve Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 1: Model 1: Beden imajı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkide psikolojik belirti düzeylerinin aracı rolü

Şekil 2: Model 2: Beden imajı ile psikolojik belirti düzeyleri arasındaki ilişkide kişilerarası tarzın aracı rolü

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde çeşitli bölümlerde lisans eğitimine devam eden 250 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin 161'i (%64.4) kadın, 89'u (%35.6) erkektir. Katılımcıların yaşları 18 ile 26 arasında değişmektedir (Ortalama=20.41, SS=1.33).

Veri Toplama Araçları

Kısa Semptom Envanteri: Ölçek, genel psikopatoloji değerlendirmesi yapmak amacıyla Derogatis (35)

tarafından geliştirilmiştir. SCL-90-R ile yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bir kısa formdur. Ölçek, 53 madde ve depresyon, anksiyete, somatizasyon, olumsuz benlik ve hostilite olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin her bir maddesi 0-Hiç Yok ile 4-Çok Fazla Var arasında beşli Likert olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puanların artması psikolojik belirti düzeyinin artması anlamına gelmektedir. Türkçe'ye uyarlanması Şahin ve Durak (5) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin orijinal formu için açıklanan varyansın beş faktörlü yapıda %34, Türkçe formu için açıklanan varyansın ise %40 olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısının, orijinal formunda 0.71 ile 0.85 arasında; Türkçe formunda ise, 0.63 ile 0.86 arasında değiştiği belirtilmiştir. Bu araştırma için iç tutarlık katsayıları ise anksiyete alt boyutu için 0.88, depresyon alt boyutu için 0.89, olumsuz benlik alt boyutu için 0.88, somatizasyon alt boyutu için 0.84 ve hostilite alt boyutu için 0.78 ölçeğin tamamı için ise 0.96 olarak hesaplanmıştır.

Vücut Algısı Ölçeği: Ölçek, kişilerin bedenlerindeki çeşitli kısımlardan ve çeşitli beden işlevlerinden ne kadar hoşnut olduklarını ölçmek amacıyla Secord ve Jourard (36) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlanması Hovardaoğlu (37) tarafından yapılan ölçeğin ülkemizde kullanılan formu, 40 maddeden oluşan, tek boyutlu ve beşli derecelendirme ile cevaplanan (1=Çok beğeniyorum, 2=Oldukça beğeniyorum, 3=Kararsızım, 4=Pek beğenmiyorum, 5=Hiç beğenmiyorum) bir ölçme aracıdır. Buna göre, alınabilecek en düşük toplam puan 40, en yüksek toplam puan 200'dür. Ölçekten alınan toplam puanın artması, kişinin vücut bölümlerinden ya da işlevinden duyduğu memnuniyetin azalmasını, puanın azalması ise memnuniyetin artmasını belirtmektedir. Ölçeğin, Türkçe formunun iç tutarlık katsayısı 0.91 olarak belirlenmiştir (37). Bu araştırma için ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0.92 olarak hesaplanmıştır.

Kişilerarası Tarz Ölçeği: Kişilerarası Tarz Ölçeği, Şahin ve arkadaşları (3) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 60 maddede ve baskın tarz, öfkeli tarz, duygudan kaçınan tarz, manipülatif tarz, kaçınan tarz ve alaycı tarz olmak üzere altı boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin her bir

maddesi, beni %0 tanımlıyor ile %100 tanımlıyor şeklinde beşli Likert olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar olumsuz, düşük puanlar ise olumlu iletişim tarzını ifade etmektedir. Ölçeğin iç tutarlık α değeri ölçeğin tamamı için ise 0.93 olarak belirtilmiştir. Ölçeğin bu araştırma için hesaplanan iç tutarlık katsayıları ise; baskın tarz alt boyutu için 0.92, öfkeli tarz alt boyutu için 0.84, duygudan kaçınan tarz alt boyutu için 0.81, manipülatif tarz alt boyutu için 0.80, kaçınan tarz 0.84 ve alaycı tarz alt boyutu için 0.65 ve ölçeğin tamamı için 0.96 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanların artması kişilerarası tarzın olumsuzlaştığı anlamına gelmektedir. Kişilerarası tarzdan kasıt bu araştırma kapsamında olumsuz kişilerarası tarzlardır.

BULGULAR

Betimleyici İstatistikler

Araştırma kapsamında test edilmesi planlanan modele ilişkin gözlenen değişkenler arası korelasyonlar, değişkenlere ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de verilen analiz sonuçlarına göre, değişkenlerin korelasyon değerlerinin 0.01 ile 0.81 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca, yapılan analizlerde değişkenlerin çarpıklık değerlerinin 0.03 ile 1.01 ve basıklık değerlerinin 0.01 ile 0.74 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu değerler, normal dağılım varsayımları açısından bir problem olmadığını göstermektedir. Araştırma kapsamında ölçüm modeli ve yapısal modeller test edilirken Maksimum Likelihood Tahminleme Methodu kullanılmıştır.

Ölçüm Modelinin Test Edilmesi

Araştırma kapsamında belirlenen yapısal modellerin test edilmesinde iki aşamalı yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemde önce yapısal modele ilişkin ölçüm modeli test edilmekte daha sonra yapısal model test edilmektedir. Bu araştırmada, yapısal modele ilişkin ölçüm modeli test edilirken yapısal modelde yer alan örtük değişkenler için gözlenen değişkenler tanımlanmıştır. Psikolojik belirtiler örtük değişkeni için, Kısa Semptom

Tablo 1: Gözlenen değişkenlere ilişkin, korelasyon, ortalama ve standart sapma değerleri

Değişkenler	Ortalama	SS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Anksiyete	27.79	10.63	-														
2. Depresyon	29.96	10.77	0.77**	-													
3. Olumsuz Benlik	25.75	9.99	0.80**	0.81**	-												
4. Somatizasyon	18.22	7.33	0.74**	0.64**	0.63**	-											
5. Hostilité	17.50	5.92	0.69**	0.69**	0.69**	0.60**	-										
6. Baskın	27.30	11.48	0.32**	0.24**	0.34**	0.26**	0.42**	-									
7. Öfkeli	23.08	8.14	0.35**	0.28**	0.32**	0.25**	0.52**	0.57**	-								
8. Duygudan Kaçınan	22.77	8.00	0.29**	0.27**	0.33**	0.22**	0.34**	0.64**	0.40**	-							
9. Manipülatif	24.17	7.37	0.30**	0.29**	0.39**	0.19**	0.39**	0.71**	0.52**	0.64**	-						
10. Kaçınan	24.93	9.01	0.32**	0.36**	0.40**	0.28**	0.40**	0.64**	0.63**	0.61**	0.64**	-					
11. Alaycı	11.85	4.36	0.24**	0.20**	0.26**	0.21**	0.34**	0.60**	0.57**	0.39**	0.48**	0.60**	-				
12. BDPAR1	36.23	5.74	-0.21**	-0.30**	-0.24**	-0.19**	-0.11	0.07	-0.16**	0.03	0.01	-0.22**	-0.09	-			
13. BDPAR2	36.66	5.57	-0.16**	-0.27**	-0.19**	-0.13*	-0.10	0.08	-0.16**	-0.02	0.02	-0.21**	-0.07	0.73**	-		
14. BDPAR3	36.80	5.75	-0.25**	-0.33**	-0.29**	-0.15*	-0.25**	-0.04	-0.30**	-0.06	-0.07	-0.31**	-0.15*	0.68**	0.67**	-	
15. BDPAR4	37.02	5.95	-0.23**	-0.30**	-0.28**	-0.16**	-0.20**	0.01	-0.24**	-0.05	-0.06	-0.29**	-0.13*	0.70**	0.67**	0.73**	-

*p<0.05, **p<0.01, SS: Standart Sapma, BDPAR1-4: Vücut Algısı Ölçeğinden üretilmiş dört parsel

Envanteri alt boyutlarından (depresyon, anksiyete, hostilité, olumsuz benlik ve somatizasyon) elde edilen toplam puanlar; kişilerarası tarz örtük değişkeni için, Kişilerarası Tarz Ölçeği alt boyutlarından (baskın, öfkeli, duygudan kaçınan, manipülatif, kaçınan ve alaycı) alınan toplam puanlar gözlenen değişken olarak tanımlanmıştır. Beden imajı örtük değişkeni için ise, Beden İmajı Ölçeğinin alt boyutu olmadığından parselleme yöntemi kullanılmıştır. Parselleme yöntemi, ölçek maddelerinin, madde-toplam korelasyon değerlerine bağlı olarak, belirlenen parsel sayısı doğrultusunda parsellere atanmasıdır. Bu yöntemle beden imajı örtük değişkeni için dört parsel üretilmiştir. Beden İmajı Ölçeği toplam 40 maddeden oluştuğundan, her bir parselde 10'ar madde olacak şekilde dağılım yapılmıştır.

Araştırma kapsamında belirlenen hipotez modellerine ilişkin ölçüm modeli test edildiğinde uyum iyiliği değerlerinin $\chi^2(87, N=250)=286.53$, $p<0.05$; GFI=0.86; CFI=0.92; TLI=0.91; RMSEA=0.096 (90% confidence interval for RMSEA=0.084-0.10) şeklinde olduğu ve araştırma kapsamında toplanan verilerin ölçüm modeli ile iyi uyum gösterdiği belirlenmiştir. Modelde yer alan tüm örtük değişkenlerin gözlenen değişkenlerine ilişkin standardize faktör yüklerinin 0.68 ile 0.90 arasında değiştiği ve tamamının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Ölçüm modelinin test edilmesi aşamasında, yapısal modelde yer alan örtük değişkenler arasındaki korelasyonlar da değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Elde edilen korelasyon değerlerinin 0.15 ile 0.47 arasında değiştiği görülmektedir.

Yapısal Modellerin Test Edilmesi

Araştırma kapsamında test edilmesi planlanan ilk model (Şekil 1) test edildiğinde elde edilen uyum iyiliği değerlerinin, $\chi^2(87, N=250)=286.53$, $p<0.05$; GFI=0.86; CFI=0.92; TLI=0.91; RMSEA=0.096 (90% confidence interval for RMSEA=0.084-0.10) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Uyum iyiliği değerlerine göre verinin model ile iyi uyum gösterdiği ifade edilebilir. Test edilen modele ilişkin yol katsayıları ve faktör yükleri Şekil 3'te verilmiştir. Analiz sonucunda, beden algısından kişilerarası tarza giden yol katsayısının istatistiksel olarak

Tablo 2: Ölçüm modeline ilişkin faktör yükleri, standart hatalar ve t değerleri

Örtük Değişken ve Ölçüm	Standardize Olmayan Faktör Yükleri	SH	t	Standardize Edilmiş Faktör Yükleri
Beden Algısı				
BDPAR4	1	-	-	0.84
BDPAR3	0.96	0.06	15.62*	0.83
BDPAR2	0.91	0.06	15.37*	0.83
BDPAR1	0.97	0.06	15.92*	0.85
Psikolojik Belirti Düzeyi				
Anksiyete	1	-	-	0.90
Depresyon	1.00	0.05	20.41*	0.88
Olumsuz Benlik	0.94	0.04	21.23*	0.90
Somatizasyon	0.58	0.04	15.13*	0.76
Hostilite	0.49	0.03	16.13*	0.78
Kişilerarası Tarz				
Baskın	1	-	-	0.84
Öfkeli	0.59	0.05	12.19*	0.70
Duygudan Kaçınan	0.60	0.05	12.78*	0.73
Manipülatif	0.62	0.04	14.80*	0.81
Kaçınan	0.77	0.05	15.28*	0.82
Alaycı	0.31	0.03	11.77*	0.68

*p<0.001, SH: Standart hata, BDPAR1-4; Vücut Algısı Ölçeğinden üretilmiş dört parsel

Tablo 3: Ölçüm modelinde yer alan örtük değişkenler arası korelasyonlar

Örtük Değişkenler	1	2	3
1. Beden Algısı	-		
2. Psikolojik Belirti Düzeyi	-0.33*	-	
3. Kişilerarası Tarz	-0.15*	0.47*	-

*p<0.05

anlamli olmadığı belirlendiğinden ($\beta=0.01$, $p>0.05$), bu yol modelden çıkarılarak model tekrar test edilmiş ve modelin uyum değerlerinin, $\chi^2(88, N=250)=286.55$, $p<0.05$; GFI=0.86; CFI=0.92; TLI=0.91; RMSEA=0.095 (90% confidence interval for RMSEA=0.083–0.010) şeklinde olduğu belirlenmiştir. Beden algısından kişilerarası tarza giden yol katsayısı, modelde psikolojik belirti düzeyinin etkisi ortadan kaldırıldığında, anlamlı iken ($\beta=-0.17$, $p<0.05$), psikolojik belirti düzeyi modele konulduğunda anlamlı olmaması, Baron ve Kenny (38) kriterleri dikkate alındığında, beden algısı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkide psikolojik belirti düzeyinin tam aracılık etkisi olduğunu göstermektedir.

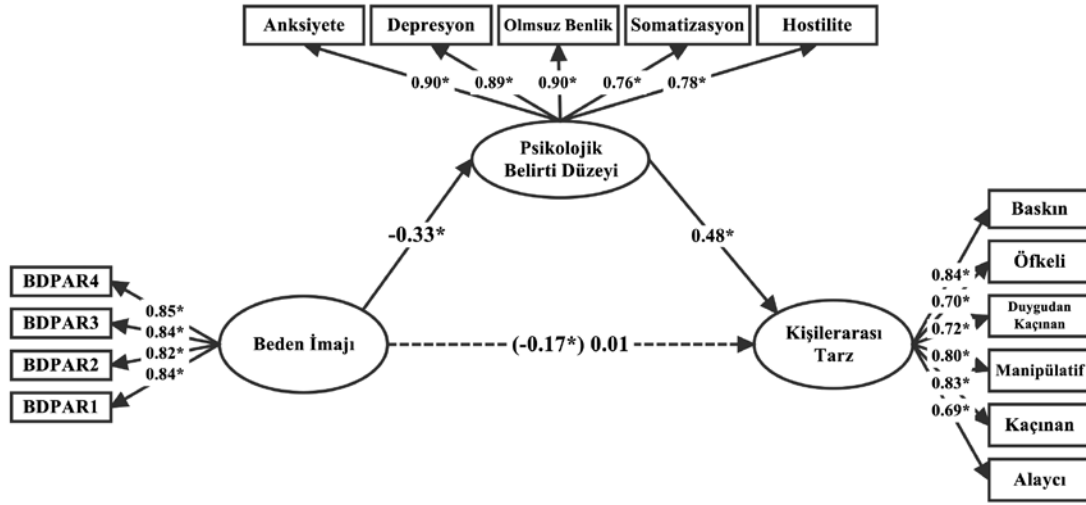
Araştırma kapsamında ikinci model (Şekil 2) test edildiğinde ise, elde edilen uyum iyiliği değerlerinin, $\chi^2(87, N=250)=286.53$, $p<0.05$; GFI=0.86; CFI=0.92; TLI=0.91; RMSEA=0.096 (90% confidence interval for RMSEA=0.084–0.010) şeklinde hesaplandığı

görülmektedir. Uyum iyiliği değerlerine göre verinin model ile iyi uyum gösterdiği ifade edilebilir. Test edilen modele ilişkin yol katsayıları ve faktör yükleri Şekil 4'te verilmiştir. Beden algısından psikolojik belirti düzeyine giden yol katsayısı, kişilerarası tarzın modelde etkisi ortadan kaldırıldığında ($\beta=-0.33$, $p<0.05$) iken, kişilerarası tarz modele konulduğunda ($\beta=-0.26$, $p<0.05$) olmaktadır, dolayısıyla bir düşüş gözlenirse de aradaki yolun istatistiksel olarak hala anlamlı olduğu görülmektedir. Buna göre, Baron ve Kenny (38) kriterleri dikkate alınarak, beden algısı ile psikolojik belirti düzeyi arasındaki ilişkide, kişilerarası tarzın kısmi aracılık etkisi olduğu ifade edilebilir.

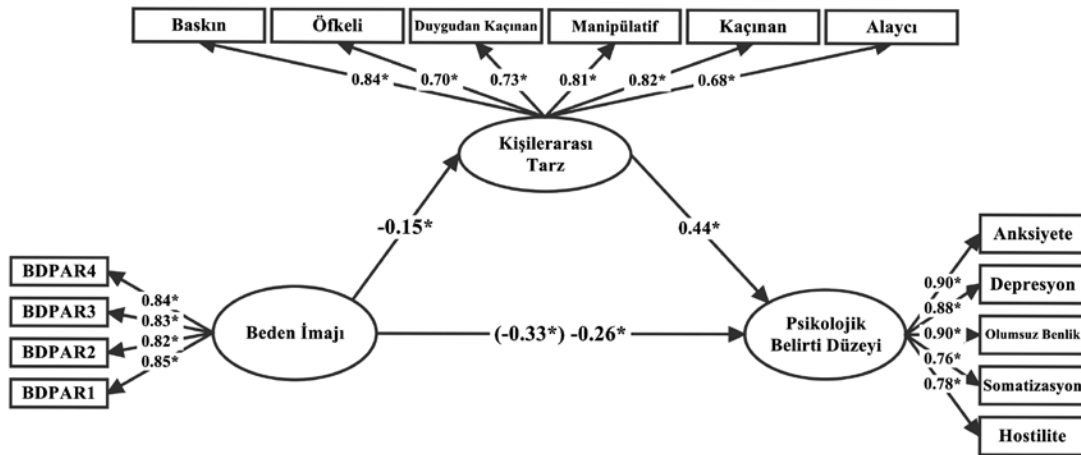
Açıklanan varyanslar değerlendirildiğinde, beden imajının psikolojik belirti düzeyinin %11'ini, kişilerarası ilişki tarzının ise %3'ünü, beden imajı ve kişilerarası ilişki tarzının ise birlikte, psikolojik belirti düzeyinin %29'unu açıkladığı belirlenmiştir. Ayrıca, beden imajı ve psikolojik semptomlar birlikte kişilerarası ilişki tarzının %23'ünü açıklamaktadır.

Dolaylı Etkilerin Anlamlılığı

Modellerde, dolaylı etkilerin anlamlılık düzeyini değerlendirmek için Shrout ve Bolger'in (39) önerdiği "Bootstrap" yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde

Şekil 3: Model 1'e ilişkin standart yol katsayıları (*p<0.05)

Şekil 4: Model 2'ye ilişkin standart yol katsayıları (*p<0.05)

mevcut veri setinde gözlemlerin rastlantısal olarak yer değiştirilmesi ile yeniden örneklerek çeşitli miktarda ve büyüklükte veri setleri oluşturulmaktadır. Dolayısıyla mevcut veri setinden mümkün olduğunca fazla miktarda bilgi alınabilmektedir. Yöntemin uygulanmasında, 1000 bootstrap örnekleme oluşturulmuştur. Bootstrapping yönteminde, dolaylı etkinin anlamlılığı ile ilgili kriter, dolaylı etkiye ilişkin tahmin aralıklarının 0'ı içermemesidir. Eğer dolaylı etki aralığı 0'ı içermiyorsa dolaylı etkiler istatistiksel olarak anlamlı, içeriyorsa istatistiksel olarak anlamlı değildir şeklinde yorumlanmaktadır. Model 1 için, dolaylı etkinin anlamlılığı

tahmin aralığı, %95 güven aralığında -0.24, -0.09 ve Model 2 için, dolaylı etkinin anlamlılığı tahmin aralığı, %95 güven aralığında -0.14, 0.01 olarak hesaplanmıştır. Model 2 için %95 güven aralığında anlamlılık gözlenmediğinden, analiz %90 güven aralığı için tekrarlanmıştır. Elde edilen sonuçlar Model 2'nin, dolaylı etki tahmin aralığının, %90 güven aralığında, -0.13, -0.01 olduğunu ve anlamlı sonuçlar verdiğini göstermiştir. Bu durum, Model 2'deki dolaylı etkinin tam aracılık değil kısmi aracılık üzerinden gerçekleşiyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bu doğrultuda, yapısal modellerdeki dolaylı etkilerin anlamlı olduğu ifade edilebilir.

TARTIŞMA

Bu çalışma, beden imajı ile psikolojik semptomlar ve kişilerarası tarzlar arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, beden imajının, hem psikolojik belirti düzeyini hem de kişilerarası tarzı istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda, beden imajı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkide, psikolojik belirti düzeyinin tam aracı etkisinin olduğu; beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi arasındaki ilişkide ise kişilerarası tarzın kısmi aracılık etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Doğrudan etkiler bağlamında, beden imajı ile ilgili memnuniyet arttıkça, kişilerarası olumsuz ilişki tarzları azalmakta ve psikolojik belirti düzeyi de düşmektedir. Dolaylı etkiler bağlamında ise, beden imajı ile kişilerarası ilişki tarzı arasındaki ilişkide, psikolojik belirti düzeyinin tam aracılık etkisinin olması, bu iki değişken arasında psikolojik belirti düzeyinin önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, beden imajı ile kişilerarası tarz arasındaki ilişkinin; beden imajının olumlu olmasının, psikolojik belirti düzeyini azaltması, psikolojik belirti düzeyinin azalmasının da kişilerarası olumsuz tarzı düşürmesi şeklinde gerçekleştiği ifade edilebilir. Beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi arasındaki ilişkinin ise; beden imajının olumlu olmasının, kişilerarası olumsuz tarzı düşürmesi, kişilerarası olumsuz tarzın düşmesinin de psikolojik belirti düzeyini düşürmesi şeklinde gerçekleştiği; ancak beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi arasındaki doğrudan ilişkinin de hala devam ettiği şeklinde değerlendirilebilir. Bu bulgular, beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi arasındaki ilişkide, kişilerarası tarzın yanında, çatışma ve problem çözme tarzları, ilişki kalitesi gibi başka aracı değişkenler olabileceğini de göstermektedir.

İlgili alan yazın değerlendirildiğinde, bu araştırma kapsamında ulaşılan bulguların alan yazındaki araştırmaların bulguları ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Olumsuz beden imajına sahip bireyler, kişilerarası ilişkilerinde reddedilme korkusu yaşayabilmektedirler. Bu korku, bireylerin utangaçlık, sosyal görünüş kaygısı gibi olumsuz duygu üretmelerine neden olabilir (29). Görker ve arkadaşlarına (40) göre olumsuz beden imajına sahip bireyler, temelinde reddedilme korkusu içinde

oldukları için içe kapanırlar ve insanlarla etkileşimlerden uzaklaşırlar. Kendilerine yönelik akılcı olmayan düşünceler geliştirirler. Bu akılcı olmayan düşünceler, bireyin kendini değersiz olarak görmesine neden olur. Bunun sonucu olarak benlik yapıları olumsuzlaşır. Özetle, olumsuz beden imajına sahip bireyler, düşük özsaygıya sahip oldukları için bu durum benlik algılarının da olumsuzlaşmasına yol açabilir. Dolayısıyla psikolojik belirti düzeylerinin artması da bu şekilde açıklanabilir. Olumsuz beden imajına sahip bireyler, bedeniyle fazla ilgilenebilir, bedenlerini ve kendilerini eleştirebilirler. Dolayısıyla içinde buldukları sosyal ortamlarda, geri çekilme ve kaçma davranışı sergileyebilirler. Reddedilmeye karşı duyarlılık da gösterebilirler. Bu kaygı, genel olarak sosyal görünüş kaygısı olarak adlandırılmaktadır (12). Sosyal görünüş kaygısı, olumsuz beden imajının sonucu oluşan kaygı durumudur. Kara'ya (29) göre olumsuz beden imajına sahip bireyler, bedenini sevmeme, bedenini kabul etmeme ve bedeninden utanç duyma gibi olumsuz duygulanım içerisindedirler. Bu olumsuz duygulanımlar, bireylerin sosyal etkileşimlerden uzaklaşmasına, içine kapanmasına yol açmaktadır. Bu durum onların hem ilişkilerini hem de psikolojik belirti düzeylerini etkileyebilir. Beden imajının fizyolojik boyutu, fiziksel durum, fiziksel beceriler ve sağlık durumuyla ilişkilidir (41). Dökmen'e göre (33) kadınların olumsuz beden imajının artması, somatik belirtilerin de artmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu araştırmada, beden imajının, somatizasyonun yaklaşık %41'ini açıkladığı vurgulanmıştır. Özetle, olumsuz beden imajının artması, bireylerde bedende uyuşma, nefes darlığı, karın ağrısı, bulantı gibi somatik belirtileri ortaya çıkabilir. Asberg ve Wagaman (42) araştırmalarında, olumsuz beden imajı ile duygu düzenleme düzeyinin azlığı ve algılanan stres düzenin yüksekliği arasında anlamlı ilişkiler olduğunu belirlemişlerdir. Atik ve Örtten'e (43) göre de olumsuz beden imajı bireyin kendine olan güveninin azalmasında etkili olmaktadır. Bedenini beğenmemenin iyilik hali ile de ilişkili olduğu belirtilmektedir (33). Ayrıca, beden imajının olumsuz olması ile depresyon arasında ilişki olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (6,44). İlgili literatürde, ek olarak, depresyonun da beden imajını olumsuzlaştırdığına yönelik

bulgular olduğu görülmektedir (45). Beden imajı, üç ana boyuttan oluşmaktadır (46). Bunlar; duygulanım, değerlendirme ve yatırımdır. Duygulanım boyutu, bireylerin kendisini değerlendirirken duygusal hislerini ve deneyimlerini ifade etmesidir. Olumsuz beden imajına sahip bireyler, kendileriyle ilgili her durumun olumsuz yönlerini algılamakta ve düşünmektedirler. Bununla birlikte oluşan olumsuz düşünceler, duygulanım problemlerine yol açabilmektedir. Genel olarak; bireylerin kendilerine yönelik algılarının olumsuzluğu, psikolojik belirtilerinin ve dolaylı olarak da olumsuz kişilerarası tarzlarının artmasında etkili olan süreçler olabilir (47).

Sonuç olarak bu çalışma, beden imajının hem kişilerarası tarz hem de psikolojik belirti düzeyleri ile ilişkili olduğunu ve bu değişkenleri yordadığını ortaya koymasından, genç yetişkinlik döneminde olan bir bireyle terapi yürüten uzmanlar için faydalı olabilecek bilgiler vermektedir. Genç yetişkinlik dönemi bireyin yaşamında “diğerleri ile ilişkiler”in önemli olduğu bir dönemdir (48). Kişilerarası ilişkiler ile ilgili problemler bu dönemdeki bireyler için ayrıca önem taşımaktadır. Kişilerarası problemlerin ardında yatan dinamiklerin ortaya konmasına katkı sağlaması bakımından da bu çalışmanın bulguları önemli görünmektedir. Genç yetişkinlik dönemindeki bireylerle çalışan, sosyolog, klinik psikolog, psikolojik danışman veya psikiyatristler, genel olarak ruh sağlığı uzmanlarının, kişilerarası ilişki problemleriyle ve psikolojik belirtilerle gelen danışanların beden imajları ile ilgili bilgiyi de doğrudan veya ikincil olarak almaları faydalı olabilir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, günümüzde daha da yaygınlaşmaya başlayan üniversite psikolojik merkezlerinde de kullanılabilir. Üniversite psikolojik danışma merkezinde çalışan ruh sağlığı uzmanları, yürüttükleri bireyle ve grupta psikolojik danışma süreçlerinde, üniversite öğrencilerinin beden imajlarına yönelik olumsuz algılarına müdahale ederek, onların kişilerarası problemlerini ve psikolojik belirtilerini de önlemiş olurlar. Bu anlamda, bu çalışmanın bulguları, psikolojik belirtilere ve kişilerarası problemlere yönelik önleyici müdahaleler için de teorik bir alt yapı sağlaması bakımından önemli gözükmektedir.

Bu çalışma, yapısı itibarı ile kesitsel bir araştırmadır. Kesitsel araştırmalar belli bir zamanda belli değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya konmasına yöneliktir. Beden imajı ise, genel olarak bireyin kendisine yönelik algısının bir boyutu olmasından da kaynaklı olarak, değişebilen bir yapıdadır. Bireylerin kendilerine yönelik algıları, yaşam sürecinde; eğitim, yeni kurulan ilişkiler, biten ilişkiler ve gelişim dönemlerinin değişimi gibi yaşam olayları ile değişebilir. Bu durum bu çalışmanın bir sınırlılığıdır. Sonraki yapılacak boylamsal çalışmalarda, beden imajının, psikolojik belirtilerle ve kişilerarası tarzla ilişkileri değerlendirilebilir. Zamana bağlı değişimlerin ortaya konması bakımından boylamsal çalışmalar önemli görünmektedir. Bu çalışmanın bir diğer sınırlılığı, genç yetişkinlik döneminde olan üniversite öğrencileri ile yürütülmüş olmasıdır. Kimlik gelişimi açısından kritik bir dönem olan ergenlik döneminde olan bireylerin beden algıları ile ilgili yapılacak çalışmaların da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın bir diğer sınırlılığı da, çalışma kapsamında test edilen modellerin sadece genel örnekleme test edilmesidir. İlgili alan yazında, cinsiyetin beden imajında önemli bir değişken olduğu ve kadınların erkeklerden farklı sosyalleşme süreçlerinden geçtikleri vurgulanmaktadır. Yapılacak olan diğer çalışmalarda, test edilen modeller her bir cinsiyet açısından ayrı ayrı değerlendirilebilir.

Katkı Kategorileri	Yazarın Adı
Çalışma fikrinin geliştirilmesi	A.A., A.K.
Çalışmanın metodolojik olarak tasarımı	A.A.
Veri toplama ve işleme	A.A., A.K.
Verinin analizi ve yorumlanması	A.A.
Literatür araştırması	A.A.
Makalenin yazımı	A.K.
Makalenin gözden geçirilerek revize edilmesi	A.K.

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Buss DM, Craik KH. The act frequency approach to personality. *Psychol Rev* 1983; 90:105-126. **[CrossRef]**
2. Karlı E. Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı, Öfke ve Psikosomatik Bozukluklar. Ankara Üniversitesi, 2008.
3. Şahin NH, Durak A, Yasak Y. Interpersonal style, loneliness and depression. In 23rd International Congress of Applied Psychology Madrid, 1994.
4. Şahin NH, Batıgün-Durak A, Koç V. Kişilerarası tarz, kendilik algısı, öfke ve depresyon. *Türk Psikiyatri Derg* 2011; 22:17-25.
5. Şahin NH, Durak A. Kısa semptom envanteri: Türk gençleri için uyarlanması. *Türk Psikol Derg* 1994; 31:44-56.
6. Hughes KE, Gullone E. Emotion regulation moderates relationships between body image concerns and psychological symptomatology. *Body Image* 2011; 8:224-231. **[CrossRef]**
7. Düzgün Ş. Öğrencilerin psikolojik belirtileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2003; 2:149-162.
8. Cüceloğlu D. İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları. 14. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005.
9. Bektaş YD. Ergenlerde beden imgesi üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2004; 22:67-75.
10. Arslangiray N. Üniversite Öğrencilerinde Beden İmajının Yordayıcıları Olarak Bağlanma Stilleri ve Toplumsal Cinsiyet Roller. Hacettepe Üniversitesi, 2013.
11. Wood-Barcalow NL, Tylka TL, Augustus-Horvath CL. "But I Like My Body": positive body image characteristics and a holistic model for young-adult women. *Body Image* 2010; 7:106-116. **[CrossRef]**
12. Doğan T. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin (SGKÖ) Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2010; 39:151-159.
13. Vinuesa EM. The Relationship between Body Image, Interpersonal Style, and Perceived Control. Texas Woman's University, 1995.
14. Cash TF, Thériault J, Annis NM. Body Image in an interpersonal context: adult attachment, fear of intimacy and social anxiety. *J Soc Clin Psychol* 2004; 23:89-103. **[CrossRef]**
15. Carlson Jones D. Body image among adolescent girls and boys: a longitudinal study. *Dev Psychol* 2004; 40:823-835. **[CrossRef]**
16. Rieves L, Cash TF. Social development factors and women's body image attitudes. *J Soc Behav Pers* 1996; 11:63-78.
17. Polivy J, Herman CP. Sociocultural idealization of thin female body shapes: an introduction to the special issue on body image and eating disorders. *J Soc Clin Psychol* 2004; 23:1-6. **[CrossRef]**
18. Pines A. Climacteric commentaries. *Climacteric* 2014; 17:721-728. **[CrossRef]**
19. Swierkosz N. Body Image Perception of Undergraduate Females as it Relates to Disordered Eating and Psychological Conditions. The Ohio State University, 2005.
20. Manaf NA, Saravanan C, Zuhrah B. The prevalence and inter-relationship of negative body image perception, depression and susceptibility to eating disorders among female medical undergraduate students. *J Clin Diagn Res* 2016; 10:VC01-VC04. **[CrossRef]**
21. Lee JE, Ahn HY, Choi HS. A Study of Body Image, Self-esteem and Depression in Girls with Precocious Puberty and Normal Girls. In *Advanced Science and Technology Letters* 2015, 21-25.
22. Iqbal N, Shahnawaz MG, Alam A. Educational and gender differences in body image and depression among students. *Journal of Indian Academy Applied Psychology* 2006; 32:269-272.
23. Habib O, Habib U, Mehraj N. A comparative study of body image perception and depression among normal women and women who have undergone mastectomy. *International Journal of Applied Research* 2016; 2:507-510.
24. Kim EM, Choi HS, Ahn HY. A study of children's body image and depression in Korea. *International Journal of Bio-Science and Bio-Technology* 2016; 8:213-224.
25. Almeida S, Severo M, Araújo J, Lopes C, Ramos E. Body image and depressive symptoms in 13-year-old adolescents. *J Paediatr Child Health* 2012; 48:165-171. **[CrossRef]**
26. Atak H. Beliren yetişkinlik: Yeni Bir Yaşam Döneminin Türkiye'de İncelenmesi. Ankara Üniversitesi, 2005.
27. Erikson EH. Identity: Youth and crisis. Norton. New York, 1968.
28. Eryılmaz A, Kara A, Altınsoy F. Romantik yakınlığı başlatma ile utangaçlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 2016; 15:1018-1026. **[CrossRef]**
29. Kara A. Sosyal görünüş kaygısı ile utangaçlık arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi* 2016; 6:95-106.
30. Moe B. Understanding the causes of a negative body imaje. Newyork: The Rozen Publishing Group, 1999.

31. Cash TF. Body image: Past, present and future. *Body Image* 2004; 1:1-5. **[CrossRef]**
32. Dökmen ZY. *Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 2004.
33. Dökmen YZ. Menopoz, beden imgesi ve ruh sağlığı. *Türk Psikoloji Yazıları* 2009; 12:41-55.
34. Hovardaoğlu S. Üniversite öğrencilerinde depresyon düzeyinin kontrol inancı ve kendi vücudunu algılamayla ilişkisi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 1990; 34:131-140.
35. Derogotis LR. *The Brief Symptom Inventory (BSI); Administration Scoring and Procedures Manual-II*. II. New York: Clinical Psychometric Research Inc., 1992.
36. Secord PF, Jourard SM. The appraisal of body-cathexis: body-cathexis and the self. *J Consult Psychol* 1953; 17:343-7. **[CrossRef]**
37. Hovardaoğlu S. Vücut algısı ölçeği. *3P Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi* 1993; 1(Ek sayı 2):26-27.
38. Baron RM, Kenny DA. The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: conceptual, strategic, and statistical considerations. *J Pers Soc Psychol* 1986; 51:1173-1182. **[CrossRef]**
39. Shrout PE, Bolger N. Mediation in experimental and nonexperimental studies: new procedures and recommendations. *Psychol Methods* 2002; 7:422-445. **[CrossRef]**
40. Görker I, Korkmazlar Ü, Durukan M, Aydoğdu A. Çocuk ve ergen psikiyatri kliniğine başvuran ergenlerde belirti ve tanı dağılımı. *Klinik Psikiyatri Dergisi* 2004; 7:103-110.
41. Öngören B. Sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2015; 34:25-45.
42. Asberg K, Wagaman A. Emotion regulation abilities and perceived stress as predictors of negative body image and problematic eating behaviors in emerging adults. *American Journal of Psychological Research* 2010; 6:193-217.
43. Atik D, Örtten T. İdeal beden imgesini oluşturan sosyal ve kurumsal faktörler ve bu idealin bireyler üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 2008; 25:17-35.
44. Ferreiro F, Seoane G, Senra C. Toward understanding the role of body dissatisfaction in the gender differences in depressive symptoms and disordered eating: a longitudinal study during adolescence. *J Adolesc* 2014; 37:73-84. **[CrossRef]**
45. McCabe MP, Ricciardelli LA, Sitaram G, Mikhail K. Accuracy of body size estimation: Role of biopsychosocial variables. *Body Image* 2006; 3:163-171. **[CrossRef]**
46. Brytek-Matera A. Awareness of bodily sensations in person with eating disorders. In Brytek-Matera A, editor. *Body in the contemporary times Selected aspects of the body image issue* Warsaw: Difin, 2010, p. 68-90.
47. Guidano VF, Liotti G. *Cognitive processes and emotional disorders*. 3rd ed. New York: The Guilford Press, 1986.
48. Elkind D. Erik Erikson's Eight Ages of Man. *The New York Times Magazine*. 1970; 1-27.